

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բարբառանաւորութիւն տախանքը :

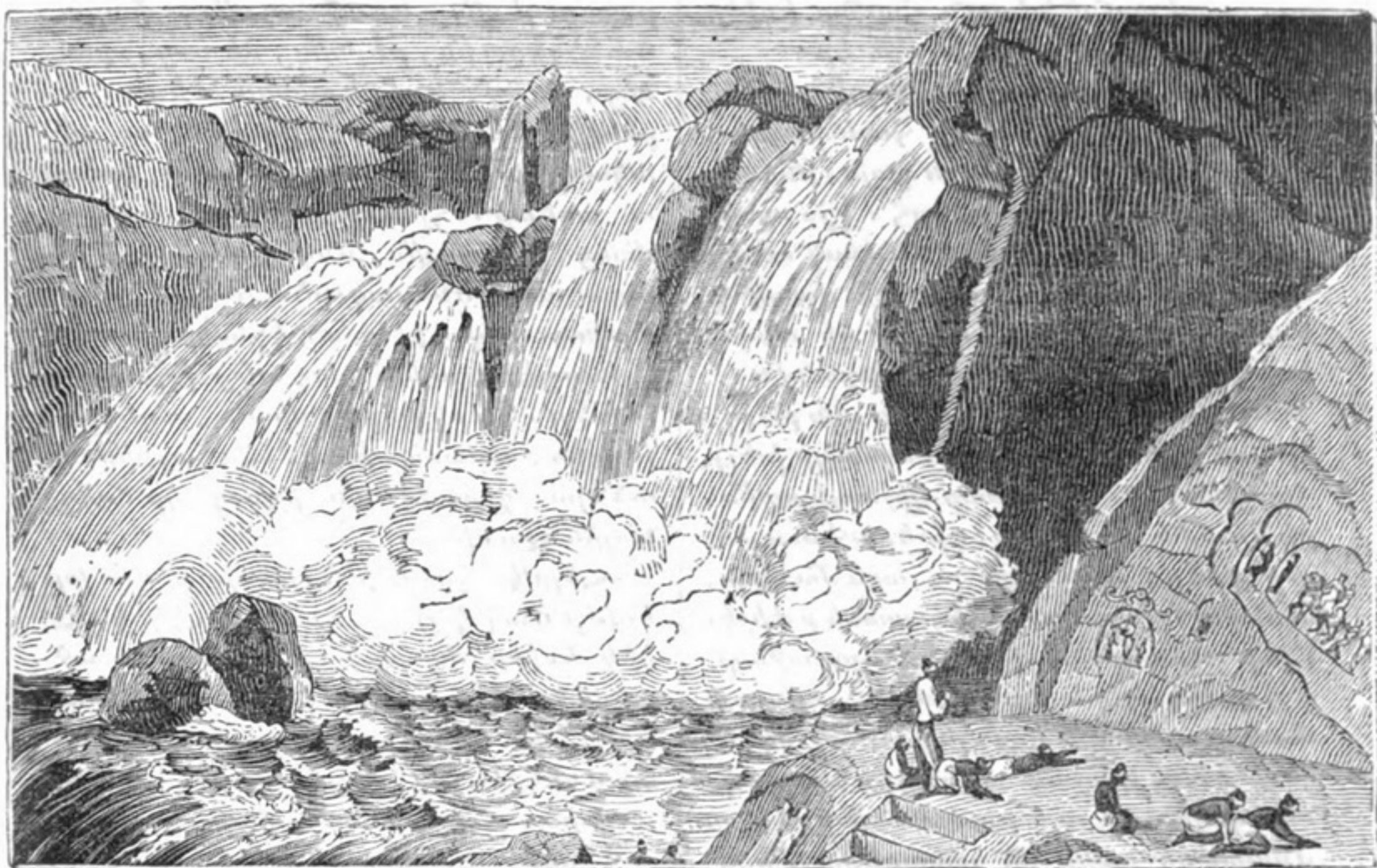
մեծ քաղաքներու ու բանակներու համար դեղեր կը հասցընէր : Ինչուան ան ատեն բոլոր տէրութեան մէջ միայն կայսեր համար բժիշկ կար , իսկ դեղաւաճառ ամենեւին չէր գտնուեր : — Հասարակաց դաստիարակութիւն անդամազննութեան : — Վիտանոց մը , ուր բնական պատմութեւ հաւաքում մ' ալ կար : — Տնկոց պարտէզ մը : — Տպարաններ , որոնց հին ու անընթեռնի գրերը փոխել տուաւ : — Թարգմաններ կարգեց Լարոպայի տէրութեանց ամէն լեզուներուն համար , և անոնցմէ զատ՝ նաև լատին , յունական , գալմուք , մողոլ և չին լեզուաց համար ալ : — Լրբունական գրատուն մը , զորն որ իր Ինգլիա , Հոլլանդիա ու Վերմանիա գնած իրեք մեծ գրատուններէն ձեւացուց : Եւ ամէն բաներէն զատ՝ ընդհանուր փոփոխութիւն մ' ալ ընելէն ետքը իր երկրին մէջ , սկսաւ իր գործոյն վրայ ան բաներն աւելցընել՝ որոնք զարդմըն էին . փոխեց Խուսաստանի հին ճարտարապետութիւնը , որ շատ տգեղ ու անհարթ էր , և նոր ճարտարապետութիւն մը հնարեց : Իրեն ատեն խել մը տուներ շինուեցան վայելուչ ձևով , քանի մը սլաւատներ , ու հասարակաց շէնքեր : Իր բանակները Վասպից ծովուն գրեթէ բոլոր արևմտեան ափանց տիրած ըլլալով 1722 և 1723 տարիներուն , Պետրոս աս ծովուն յատակագիծն առնել տուաւ , որով առաջին անգամ իմացուեցաւ անոր ճշմարիտ ձևը : Եւսկէց օրինակ մը խրկեց Քարիզու Վիտութեանց ճեմարանին , որուն պատուոյ անդամ էր :

կը շարունակուի :

Հնդկաստանի գետերէն շատերը իրենց ընթացքին մէջ սահանքներ կը ձեւացընեն , որոնցմէ ոմանք ուրիշ երկիրներու երևելագոյն ջրվէժներուն հետ կրնան բաղդատուիլ . ինչպէս է Խուբբանաստումի սահանքը , որուն վերայօք համառօտ տեղեկութիւն մը կ'ուզենք տալ օրագրիս մէջ :

Վառնագիդ նահանգին մէջ՝ Վինվէլի քաղքին մօտ է աս սահանքը , և նոյն նահանգին գեղեցկագոյն բնութե տեսարանն է : Եղ ու երկայն ձորի մը մէջէն անցնելով՝ երբոր ծայրը հասնիս , կը տեսնես որ հոնտեղէն ջրոյն հեղեղները գահավիժաբար վար կը թափին ու ամենախորունկ լճակ մը կը ձեւացընեն . աս լճակէն ուրիշ նոր գետ մը կ'ելլայ , որ հանդարտ ընթացքով դաշտագետնոյ մը մէջ օձապտոյտ կը ծաւալի : Եւ ձորս շատ հեթանոս տեղացիներ կու գան , որոնք գետոյն սրբազան համարուած ջրերուն մէջ կը լուացուին , և երկրպագութիւններով ու ծնրադրութիւններով կը մեծարեն այս տեղը , զոր հին աւելորդապաշտութեամբ մը ու անհիմն աւանդութիւններով յարգանաց արժանի կը սեպեն :

Վաթուարուտ բլրոյ մը շրջանն ընելով , յանկարծակի սահանքը դիմացդ կը տեսնես : Եւսկէց աղուոր է ու վըսեմ աս երևոյթը , որ աչքով տեսնողը միայն աղէկ կ'ըմբռնէ : 150 ոտք բարձրութենէ վար գլորելու ատեն լայնաբերան ու մեծազանգուած ջուրը՝ բռնութեամբ ճամբայ կը բանայ իրեն այն մեծ ապառաժներուն մէջէն , որոնք իրեն առջևը արգելք կ'ելլան , և փրփրալով ու ահաւոր մռնչմամբ կը յաղթանան : Եւ ետքը լճակին մէջի ժայռին զարնուելով՝ ամպի պէս փրփուր վեր կը հանէ . իսկ իրեն գահավիժման ձայնը , որ սովորաբար մղոնով տեղ կը տարածուի , երբոր հասնի ըսուած քամիին

Բոքքաւնաստոռի սահանքը .

ատենը կու գայ՝ որ փոթորիկներ ամէն կողմանէ կը փչեն , և լերանց հեղեղները կ'առատանան ջրով , ան ատեն աս ձայնը շատ աւելի սարսափելի է , ու մօտէն՝ մարդուս սիրտը դող կը ձգէ :

Եւ սահանքին ձեւացուցած գետը՝ անուշ ջրի շատ տեսակ ձկներ ունի , որոնցմէ մէկ տեսակը ամէն օր ջրին երեսը կ'ելան , որովհետեւ աւելորդապաշտ Հինտուսները կը կերակրեն զանոնք : Մերձակայ վայրաց մէջ վայրի որսի կենդանիք շատ կը գտնուին , մասնաւորապէս սիրամարդներ ու վարազներ . կան նաեւ վագրեր ալ :

Վայիս ու սեպտեմբեր ամիսներուն միայն առանց վտանգի կրնայ մարդ տեսնելու գալ աս տեղը . բայց տեղացիները տարւոյն ամէն ժամանակին կու գան լուացուելու համար . որովհետեւ , ինչպէս որ վերն ըսինք , աս սահանքը խիստ մեծարուած է , և իր Բոքքաւնաստոռ անունն ալ կը նշանակէ՝ շորհ , ջնջել :

Դէշ : Հինտուսներուն աս յարգանացը առարկայ է նաեւ ժայռ մը , որ մերձակայ է ջրվէժին . ասոր վրայ անարուեստ խորաքանդակ մը կայ , որուն առջեւ բազմութիւն ուխտաւորներու , Քաթիւններու և ամէն տեսակ մարդիկներու կը ծնրագրեն ու գետին կը տարածուին :

ԱՒԵԼՈՐԴԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Եօրը թիւր :

Վախնի աստեղահմաները եօթն աստղ կը ճանչնային , և անոնց մոլորակ կ'ըսէին : Եւ աստղերն էին արեւ , լուսին , փայլածու , արուսեակ , հրատ , լուսնթագ և երեակ . և ասոնք եօթն ալ մարդուս եօթը մասանցը վրայ եօթը ազգեցութիւն ունին ու եօթը տեսակ հիւանդութիւն կամ եօթը տեսակ բը-